

Iso-Äiniö, Joenniemi, Myllykselä ja Vähimaa -kylälehti

Äinämöinen 1/2021 huhtikuu

PÄÄKIRJOITUS

Yhteisöllinen Äinään seutu

Äinään seudun kyläyhdistyksen (ry) tarkoitus on toimia alueen, sen vakinaisten ja vapaa-ajanasukaiden sekä yhteisöjen edunvalvojana. Yhdistys pyrkii edistämään alueen elinkelpoisuutta, ympäristön viihtyvyyttä, harrastus- ja kulttuuritoimintaa sekä alueen asukkaiden yhteistyötä, toimeentulomahdollisuuksia ja omatoimisuutta.

Yhdistyksen tarkoitukseen sisältyy yhteisöllisyyden idea: Yhteisöllisyys koostuu vuorovaikutuksesta, yhdessä olemisesta ja tekemisestä, henkilökohtaisista merkittävistä suhteista, luottamuksesta ja yhteenkuuluvuudesta.

Toimintasuunnitelmakin vuodeksi 2021 on tehty. Se sisältää menneiden vuosien useita tuttuja tapahtumia. Mutta – tätä kirjoittaessani maailma ja Suomi on mukana pandemian kourissa. Maan hallitus on esittämässä maskipakkoa, liikkumis- ja kokoontumisrajoituksia. Tältä näkymältä kaikki yhdistyksen vuodelle 2021 suunnitelmat ovat menneet jäihin. Vasta pandemian helpottuessa ja valtiovallan luvalla voidaan joihinkin tapahtumien toteuttamiseen palata.

Nyt on syytä voimistaa yhteisöllisyyttä. Teemana voisi olla: Et ole yksin! Kyläläiset, otetaan yhteyttä toisiimme puhelimella, netillä, tervehtimällä, kävelyretkillä riittävää varovaisuutta noudattaen (2-3 henkilöä), korteilla, kirjeillä jne. Vierailut ja joukkotapaamiset ovat kiellettyjä. Muistetaan maskit, turvaetäisyydet ja käsihygieniat ym.

Tärkeää on, että kukaan meistä ei huolimattomuuttaan tartuta eikä saa tartuntaa. Ja, kun pandemia on ohitse, tehdään tekemättä jääneet rästityöt yhteisen hyvinvointimme hyväksi! Olen vakaasti sitä mieltä, että tästäkin selvitään.

Pidetään yhteyttä, hyvää kevättä!

Juha Vaso
kyläyhdistyksen puheenjohtaja

KANSIKUVAT:

Markkinahiihtotodistus vuodelta
1968 Oskari Honkasen allekirjoituksella:
Helena Pietinen
Ladut pellolla: Anitta-Inkeri Tervo

*"Uskon edelleen ihan pieneen ihmeeseen, keväällä kylvän uudelleen." /
Äijäkanteleet / www.youtube.com/watch?v=nNDQRA_Nyds. Riukan pellolla
kevät tekee tuloaan varhaisperunamaan linkouksella 27.4.2021.
Kuva: Matti Pietinen*

Kuntavaalit 2021

Kuntavaaleissa kunnan asukkaat valitsevat valtuuston, joka on kunnan ylin toimielin. Kuntalaissa säädetään valtuuston lakisääteisistä tehtävistä. Asikkalan kunnanvaltuustoon valitaan 31 valtuutettua.

Kuntavaalien siirtämisestä kesäkuun 13. päivään tehtiin poliittinen linjaus oikeusministerin ja eduskunnassa edustettuina olevien puolueiden puoluesihteereiden kokouksessa 6.3.2021. Eduskunta päättää kuntavaalien siirrosta hallituksen esityksen pohjalta.

Oikeusministeriössä valmisteilla olevassa hallituksen esityksessä vaalien toimittamisen uudeksi aikatauluksi ehdotetaan seuraavaa:

- kotiaänestykseen ilmoittautuminen päättyy 1.6.2021 klo 16
(puh.044 778 0216)
- ennakkoäänestys kotimaassa: 26.5. - 8.6.2021
- vaalipäivä: 13.6.2021
- tulosten vahvistaminen: 16.6.2021

Asikkalan kunnanhallitus päättää ennakkoäänestyksen aikatauluista. Varsinainen ennakkoäänestys 26.5.-8.6.2021 on kunnanvirastossa valtuustosalissa (Rusthollintie 2, Vääksy). Kiertävä ennakkoäänestys suoritetaan Asikkalan kirkonkylällä, Urajärvellä, Viitailassa sekä Iso-Äiniöllä. Seuraa ilmoittelua kellonajoista ja päivämääristä Päijät-Häme lehdessä.

KUNTAVAALIT

13.6.2021

Kyläyhdistyksen sääntöjä muutettiin

Äinään seudun kyläyhdistyksen sääntömuutos tehtiin helmikuun 16. päivänä Niemimäen Juhlatilassa pidettävässä kyläkokouksessa, jossa oli läsnä vain korona-ajalle sallitut kymmenen henkilöä.

Kyläyhdistykseen ei tullut uusia jäseniä, kun peräti neljä henkilöä jättäytyi pois. Kyläläiset ovat tervetulleita osallistumaan tulevien vuosien tapahtumien järjestelyihin.

Muutetut sääntöjen pykälät

Sääntöjen 4 §:n muutos: Yhdistyksen asioita hoitaa hallituksena kylätoimikunta, johon kuuluvat vuosikokouksessa kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittu puheenjohtaja ja neljä kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä.

7 §:n toiseksi kappaleeksi, tehdään lisäys: ”Kokouksiin voidaan osallistua kylätoimikunnan niin päättäessä myös postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana tai ennen kokousta.”

Sääntöjen 7 §:n pykälän kolmas kappale muutetaan: Kokouskutsu on julkaistava kylän ilmoitustauluilla (ei enää lehdessä) tai jäsenille jaettavassa tiedotteessa (Äinämöinen kylälehti) se voidaan julkaista myös yhdistyksen nettisivuilla.

Kiitämme pitkäaikaisena sihteerinä arvokasta työtä tehnyttä vasemmalla olevaa Minna Pettistä, puheenjohtajana Äinölän kattoremontin läpivienyttä Vesa Porkolaa sekä ilmoitusvastaavaa Petri Pettistä ja nettisivuista sekä mainoksista vastannutta Emma Murtoa.

MATTI PIETINEN

Kyläyhdistyksen jäsenet vuosiksi 2021-2023. Oikealta puheenjohtaja Juha Vaso, sihteeri Liisa-Marjatta Pietinen, varapuheenjohtaja Tuula Aaltonen, kahvituvastaava Aila Niemimäki ja rahastonhoitaja Pirkko Lohtari.

65. Markkinahiihto

65. Markkinahiihto suoritettiin omin eväin helmikuun toisena sunnuntaina koko päivän aikana ja osallistuminen kuitattiin itse sähköisesti. Kylien latuverkosto saatiin kattavaksi Matti Pietisen toimesta ja Arto Salojärven lainaamalla kelkalla.

ANITTA-INKERI TERVO

Latu metsätiellä

Markkinahiihdosta saatu osallistumistodistus reitiltä Vähimaa-Vääksey-Vähimaa vuodelta 1969 Helena Pietisen hiihtämänä ja Pentti Nikulan allekirjoittamana.

MATTI PIETINEN

Airi Wallenius (o.s. Rantanen) on 35-kertainen Finlandia-hiihdon kävijä. Kotimuseon seinällä komeille hiihtoneuvoksen kunniakirja, jonka hän sai 15. kerran jälkeen. Kuvassa on rintapielessä ensimmäinen numerolappu.

Airi Wallenius on hiihtänyt pitkän Finlandian 15 kertaa ja puolikkaan 20 kertaa. Hän on edelleen ahkera hiihtäjä aamuisin Salpausselän laduilla. Poikansa, Jani Walleniuksen uudessa dokumenttielokuvassa, *Äitee-Sisulla* voittoa, Airikin esiintyi. Kerrotaan Siirin käyneen Kirkolantiellä päiväkahvilla.

ANITTA-INKERI TERVO

Matti Pietinen ajoi kylien latuja.

Miehet kuntoilee

Iloinen miesporukka istui kävelysauvoineen Infokatoksessa tarinoimassa tammikuisen sunnuntain postinhakureissun käänköpisteellä. Pilke silmäkulmassa Juha Vaso kertoi heidän pitävän samalla ”Karsillan Karjujen” perustavan kokouksen. Mukaan havittelevilta senioreilta edellytetään halua kohottaa kuntoa vielä varttuneemmalla iällä. Miesporukka on havaittu monien iloiseksi yllätykseksi säännöllisesti yhdessä kuntoilemassa kylänraitilla.

LIISA-MARJATTA PIETINEN

Matti Pietinen jututtaa Infokeskuksen postilaatikolla Härkämäki-Karsillan sauvalenkin kiertänyttä kolmikkoa Juha Vaso, Paavo Niemimäkeä ja Raimo Sihvosta.

Sähkölinjoja purettiin pois

LIISA-MARJATTA PIETINEN

Sähkölinjoja on purettu ja kaapeleita on kaivettu maahan jo usean vuoden aikana vaihteittain eri puolella kylää. Sähköjohtoja oli sinisissä konteissa Peltomaan pihalla.

Mainostaulut

Iso-Äiniöllä on kaksi valaistua mainostaulua, jotka tulivat kylälle vuosina 1980-1990. Taulut sijaitsevat Karsillantie alussa ja Pietisen pellolla 24-tien vieressä. Vuosien varrella mainosten myyjä ovat vaihtuneet moneen kertaan.

LIISA-MARJATTA PIETINEN

Erottava mainos Karsillantien ja Padasjoentien risteyksessä. Kuvavinkin antoi Harri Sipilä.

Siltaremontit jatkuivat

Kesän aikana vuonna 2020 vahvistettiin 24-valtatien sillan betoniosat Äiniönjoen kohdalta. Tammi-helmikuussa oli vuorossa saman kohdan kävelysillan puuosan vaihtaminen. Silta on tehty noin 35 vuotta sitten ja lankut olivat jo melko lahonneita.

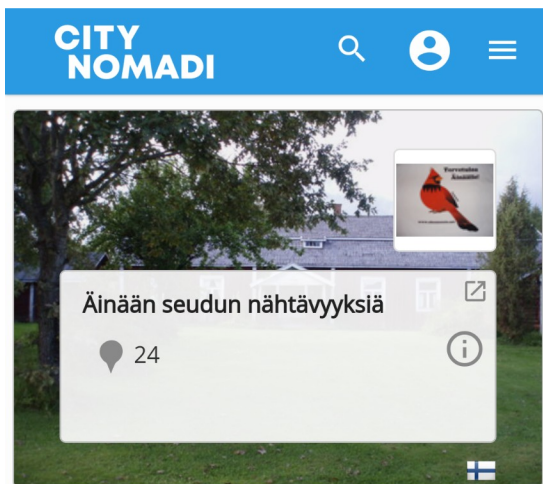
LIISA-MARJATTA PIETINEN

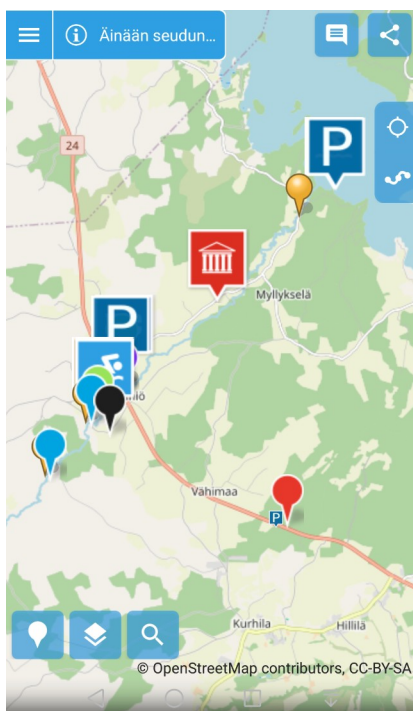
Väliaikainen kävelysilta

Citynomadi -karttasovellus

Äinään seudun nähtävyyksiä kuvien kanssa laitettiin Citynomadi-mobiilijärjestelmään. Omaan älypuhelimeseen tarvitsee ladata Nomadi-sovellus. Saavuttuasi lähelle kohdetta tulee äänimerkki ja voit avata kohteen opastuksen. Pisteitä käydään vapaavalintaisessa järjestyksessä.

Klikkaa kartassa olevan kohteen kuvaketta, toisella klikkauksella tulee esittelyteksti ja kuva.

Kylänomadikohteita Äinään seudulla:

ISO-ÄINIÖ

- Uudenmyllyn myllytupa
- Uudenmyllyn laavu
- Karsillan seutu (Luontokeskus, Karsillanmyllytupa, Karsillankoski ja Pro Patria)
- keskikylä (Pellilän koski, Andersinin mylly ja käsityöläisten kuja)
- Äinään seudun Seurojentalo Äinölä

MYLLYKSELÄ

- Tupalan talomuseo

JOENNIEMI

- Joenniemen mylly ja -tupa
- Talassaari

VÄHIMAA

- Kiikarmäen Struvenpiste

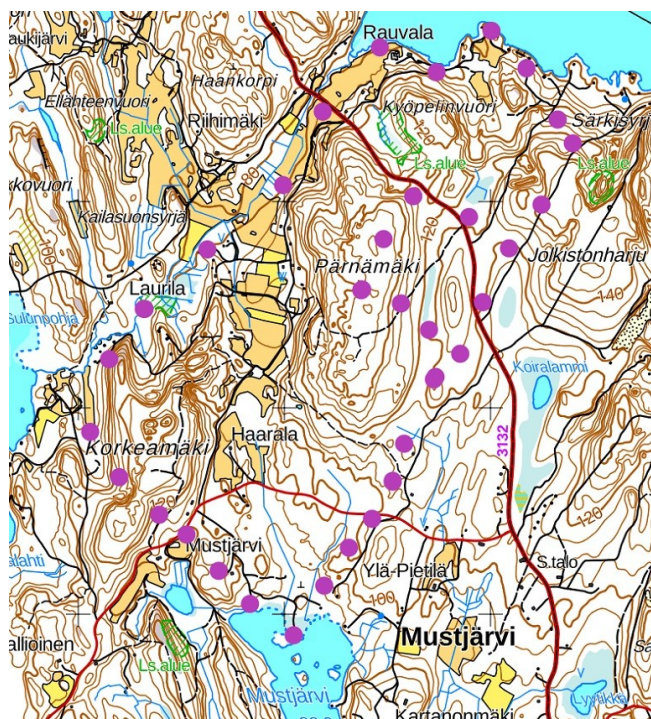
Suomen Kylät on teettänyt Citynomadi-sovelluksen yhteistyössä Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten järjestön kanssa. Kohteita voidaan lisätä toiveiden mukaan.

www.citynomadi.com/route

Iso-Äiniön kylää on Pietilässä

Pietilässä sijaitseviin Iso-Äiniön alueisiin kuuluu kiinteistötunnusten (16-404) mukaan alue Kopsuon tien varrelta, jonne postinumero on 17220 Pietilä. Alue sijoittuu Uiton tien varrelle seuraten jokea ja ylittäen tien ulottuen Ruotsalaisen kalavesiin. Kartalta löytyy jylhältä kuulostavia maastokohteita kuten Kyöpelinvuori, Riitasuo, Huutokallio, Korkeamäki ja Pärnämäki.

Punaisten pisteiden sisällä Pietilässä oleva alue kuuluu Iso-Äiniön kylään. Karttakuva: Maanmittauslaitos

Pellilän kirjasto

Kevät ja kesä 2021

*Kirjasto on pidetty suljettuna
koronavaaran vuoksi.*

*Valitettavasti emme voi
edelleenkaan avata kirjastoa,
koska koronatilanne jatkuu vahvana
vielä Päijät-Hämeessäkin.*

Arvioimme tilannetta uudelleen elokuussa.

Pitäkää huolta itsestänne ja toisistanne!

Vanhat Äinämoiset nettiin

Vanhoja alkuvuosien 2000-2006 Äinämoisiä on laitettu Äinään seutu-nettisivuille. Sole Seppälä löysi vielä koneensa syövereistä muutamia lehtiä.

Asikkalan kyläkysely käynnissä

Asikkalan kunnan elinvoimapaalvelut on työstämässä Maaseutuesitettä. Esitettä varten tarvitsemme tietoja kyliltä ja kukapa olisi parempi tietoja kertomaan kuin te kylän vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat, yrittäjät sekä kyläyhdistyksen toimijat. Haluamme tällä kyselyllä saada esiin, mikä teitä omassa kylässänne kiehtoo ja miksi olette juuri sinne asettuneet asumaan. Toivomme myös saavamme tietoa kylänne harrastusmahdollisuuksista, joukkoliikenteestä ja teidän mielestänne vierailemisen arvoisista kohteista.

Kyselyn vastausaika on 15.4.2021 asti.

www.asikkala.fi/uutiset/asikkalan-kylakysely-kaynnissa-15-4-asti/

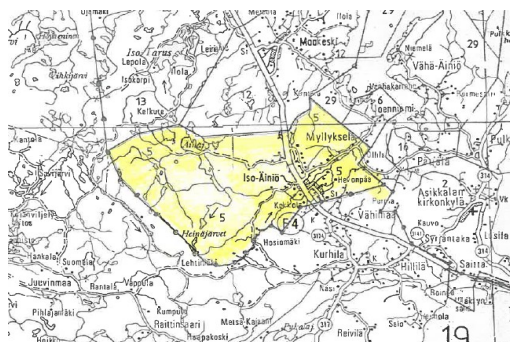
ISO-ÄINIÖN KALASTUSKUNTA TIEDOTTAA

KALASTUSLUPIA VESIALUEILLE MYYVÄT:

Jukka Niemimäki, Iso-Äiniö p. 050 527 8457

Kari Mäkinen, Iso-Äiniö p. 0400 712 061

www.ostaluvat.fi -> Iso-Äiniön osakaskunta

Iso-Äiniön kiinteistöille kuuluva kalavesi sijaitsee seuraavissa vesistöissä ja vesistöjen osissa:

Kymijoen vesistössä	Ylinen-Kihlva	Äiniönjoki
Iso-Kelkute	Rimmit	Mustjärvi
Majuanjärvi	Isojoki	Alinen-Kihlva
Ylimmäinen Heinäjärvi	Tervajärvi	Keskinen-Kihlva
Heinäjoki	Äinijärvi	Pyhäjoki
Kymijoki (Ruotsalainen)	Koverojärvi	Karsillanjärvi
Härkäjärvi	Alimmainen Heinäjärvi	

Hoitokunta

Iso-Äiniön yhteisten vesialueiden Osakaskunta

Teksti: Matti Pietinen

Äinään kylällä toimii Osakaskunta, joka huolehtii yhteisistä vesialueista ja kalastuksen valvonnasta. Alueen kalastus on virkistystoimintaa parhaimmillaan; onget, pilkit, katiskat, virvelit, verkot, koukut ja muut saantivälineet.

Karsillankoskella kalojen mittausta. Kuva: Hannu Salo
Lupamyynti on järjestetty ja kerääntyneillä varoilla hoidetaan kalanpoikasten istutuksia. Myynnissä mukana on Jukka Niemimäki, Kari Mäkinen ja verkkokauppa **ostaluvat.fi**. Hankkimalla kalastusluvan ja paikalliset lommit, tuetaan toimintaa alueellamme.

Äinäjärven ja Iso-Kelkutteen järviin on istutettu vuosien aikana ainakin siikaa ja kuhaa. Äiniönjoella on osallistuttu sähkökoekalastukseen, jolla seurataan kalakannan kehitystä. Kohtalaisen hyviä tuloksia on saatu ja taimenpoikasia on myyty Padasjoelle. Jokihan on niitä harvoja, jossa esiintyy Päijänteen luontaista taimen kantaa.

www.hameenkalatalouskeskus.fi/kalatalouskeskus/

Siikojen istutus Äinäjärveen. Kuva: Hannu Salo

Iso-Kelkutteen ankeriaat pääsivät Kari Mäkisen teemmästä ja myymästä katiskasta takaisin vapauteen. Kuva: Matti Pietinen

Päijänne ja Kalkkinen

Päijänne oli Bæjjan – Kalkkisten lapinkylän 'Yläjärvi'

Kun Asikkalan kylät Iso-Äiniö ja Vähä-Äiniö ovat Päijänteen Vähä-Äiniönlahden rantakylä, on paikallaan kertoa nyt kylälehti Äinämöisessä ja myös nyt koottavassa kyläkirjassa, mistä suurjärvi Päijänne sai nimensä.

Järvi Päijänne tuli itselleni hyvin tutuksi, kun asuin 40 vuotta Päijänteen pohjoisrannalla Jyväskylässä. Purjehdin pitkin Päijännettä, kalastin Päijänteellä ja liikuin metsänhoitajan töissäni kaikkialla Päijänteen rantojen maastoissa. Suomessa on kyllä ollut tieteentekijöitä jo siitä alkaen, kun jo vuonna 1640 aloitti toimintansa Turun Akatemia.

On nyt monia yliopistoja, joissa on suomenkielen professoreita. On myös Kotimaisten kielten keskus, joka edeltäjäineen on toiminut jo 90 vuotta. Siellä on nyt jotain 70 tutkijaa suomenkieltäkin tutkimassa ja julkaisemassa kielentutkimuksiaan ja myös paikannimiselityksiään. Mutta nuo suuret professorien, tohtoreitten ja maisterien laumat eivät ole saaneet selvää, mistä Päijänne sai nimensä.

Säilyneissä asiakirjoissa nimi mainittiin v. 1474 nimi *Peijendaranda*. Sitten nimestä on ollut muoto *Peynthe* v. 1474 ja muita. Murteellisesti nimeä on sanottu *Päijännie*. On kyllä esitetty monia erilaisia arveluja nimen alkuperästä. Vuonna 2007 julkaisussa Suomalaisessa paikannimikirjassa prof. Janne Saarikivi joutui tunnustamaan, että nimi on tuntematonta alkuperää.

Mainiten: *'Mahdollisesti myös Päijänteen nimi on syntynyt jossakin tuntemattomassa muinaiskielessä, josta se on saamen kautta lainautunut suomenkieleen'.*

Kalkkinen oli lapinkylä virran varrella

Järvennimi Päijänne aukeaa Kalkkistenkosken nimen avaamisen ja saamen kielten parempien sanakirjojen lukemisen kautta. Vuonna 1960 sitten nimistöntutkimuksen professorinakin toiminut V. Nissilä esitti kummallisen selityksensä, että Asikkalan Kalkkisten nimessä on muinaisgermaanisen miehennimen Gottschalk loppuosa eli tuo -schalk.

Esittäen, että muissakin Suomen monissa *Kalkku-* ja *Kalkko-*maastopaikkanimissä on tuo 'muinaisgermaani' henkilönnimen loppuosa. Kalkkisten nimessä on saamen sana, tarkoittaen 'virta'. Norjassa eteläsaamen kielen ja kulttuurin tutkimuslaitoksen sivuilla *Saemien Sijte* esitetään sana ***galkije***: *strøm i bekk; rennende galkije johke, rennende bekk.*

Ennen kosken niskaosan perkausta jo 1800-luvun alussa 1,2 metrillä virrassa oli varsinainen 2 metrin putous, koski. Kalkkinen on näin ollut seudun viimeinen, nimeltään saamenkielinen lapinkylä, nykysuomeksi 'Virtala'. Tuota saamen sanaa *galkije* on monissa virtapaikkojen nimissä muuallakin. Sanaa on Suomen eteläosien virtapaikoilla; on virtapaikoilla Saamenmaalla ja tietysti Norjan saamelaisalueilla.

Päijänne – 'yläjärvi' Bæjjan

Entä sitten nimi Päijänne? Nimen Päijänne alkuperä saamenkielisenä paikannimenä selviää myös tuon norjalaisen saamenkielen tutkimuslaitoksen jo kauan sitten laatimista eteläsaamen sanastojen sanakirjasta. Tuossa mainitsemassani Norjan eteläsaamen sanakirjassa mainitaan myös sana *bæjja*. Tarkoittaa aina maastopaikkanimissä 'ylä, ylempi'.

Galkije (Kalkkisten) lapinkylässä asuville suurjärvi oli 'Yläjärvi' ja siitä tuo nimi **Bæjja** eli adjektiivimuotoisena **Bæjjan**. Tämä on selitys nimelle. Loppullinen, tieteellisen tarkka. Luonto on aina oikeassa ja vanhat paikannimet ja järvien nimet kertovat maastoista ja luonnosta. Vanhalla kansalla maastopaikkojen nimet eivät olleet vain paikkojen 'yksilöimistä', kuten kielentutkijat vain selittävät. Paikannimien piti vanhalla kansalle olla 'kertovia'; kertoa jotain olennaista itsestään. Nimi Bæjjan kertoi sijainnistaan **Galkige**-lapinkylän virran 'yläpuolella'.

*Ilmari Kosonen
Sampo-akatemia Enonkoski*

Kyläkirjan sisällysluettelo

Lukijalle

1. Yleiskatsaus kyliin ja kylien nimistöä
2. Tie vie, tie tuo
3. Työ
Metsässä ja järvellä mieli lepää
Töitä ja askareita
Yrittäjät ja käsityöläiset
4. Rakennukset
Julkiset rakennukset
Vanhoja rakennuksia
5. Yhdistyksiä ja harrastuksia
Urheilu pitää miehen tiellä
6. Henkilökuvauksia ja kullatut muistot
7. Sodan varjostamat vuodet ja itsenäisyyden aika
8. Erikoisia tapahtumia
Kylän laitamilla ja syrjäisillä kujilla
9. Sukuja ja asiakirjoja
10. Lähteet
11. Kiitos ja kaunis kumarrus
12. Avustuksia

Peltojyrän kiekko. Kuva: Liisa-Marjatta Pietinen

ÄINÄÄN SEUDUN
KYLÄYHDISTYS
2021-2023

ÄINÄMÖINEN
1/2021 huhtikuu

Juha Vaso
juha.vaso@pp.phnet.fi 050 5265 990
puheenjohtaja / Luontokeskuksen valvoja

Tuula Aaltonen
tuula.oma@gmail.com 040 9002 953
varapuheenjohtaja / web-sivut

Liisa-Marjatta Pietinen
pietinen.liisa@gmail.com 050 3562 464
sihteeri / Äinämöinen / kyläkirja

Pirkko Lohtari
lohtaripirkko@gmail.com 044 3063 667
rahastonhoitaja

Aila Niemimäki
ailajapaavo@outlook.fi 040 4172 235
kahvitus

MUUT HENKILÖT:
Matti Pietinen
m.pietinen@gmail.com 050 3035 806
Äinölän isäntä

Äinämöinen-lehti ilmestyy alueen postilaatikoihin huhti-, elo- ja joulukuussa. Aiemmin ilmestyneet lehdet ovat luettavissa
<https://www.ainaanseutu.net/verkkoainamoinen>

Kuvia, tekstit ja taitto:
Liisa-Marjatta Pietinen

Kuvia, ideoita ja haastattelu: Matti Pietinen

Oikoluku: Äinään seudun kyläyhdistys

Lisäaineisto 15.3., **15.7.**, 15.11. mennessä toimitukseen.

Kiitos aineistoa antaneille ja lehden jakajille!

Painos:
260 kpl

Painotyö:
Lahden Väriasemointi Oy

Mainoksia myydään vuoden 2021 lehtiin.

Äinään seudun Seurojentalo Äinölän
varaukset ja irtaimiston lainaukset
Matti Pietinen 050-30 35 806
m.pietinen@gmail.com

KUVA: Vähimaan hangilla.
Liisa-Marjatta Pietinen